

Víra v akci - křest ve vodě a dávání desátků, darů a almužen (5. lekce)

Tato lekce je věnována dalším dvěma důležitým krokům, kterými zviditelňujeme a upevňujeme víru v Ježíše Krista.

Křest ve vodě

Pro řadu lidí je dnes křest prázdným pojmem. Ptají se, jaký má význam, když kněz polije novorozeně několika kapkami vody. Takovéto počínání je opravdu obtížně zdůvodnitelné, pokud vycházíme z Bible jako základní směrnice pro náš křesťanský život. Bible nám totiž křest zjevuje v odlišném světle. Ne jako krok víry rodičů dítěte, ale jako vědomý a velice vážný krok křtěného člověka. Pojdme se podívat na historii křtu tak, jak nám ji zjevuje Písmo.

Nový zákon nám jako první uvádí křest Jana Křtitele. *vyznávali své hříchy a dávali se od něho v řece Jordánu křtít. Ale když spatřil, že mnoho farizeů a saduceů přichází ke křtu, řekl jim: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nadcházejícím hněvem? - Já vás křtím vodou k pokání; ale ten, který přichází za mnou, je silnější než já - nejsem hoden ani toho, abych mu zouval obuv; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. (Mt 3,6-7,11)* □ Jak vidíme, Janův křest sloužil jako viditelné znamení pokání těch, kteří se od něj nechali pokřtít. Znamení jejich rozhodnutí odvrátit se od hříchů a přimknout se cele svým životem k Bohu a jeho přikázáním.

Bible nám ovšem následně ukazuje křest druhý, který je již nejenom znaméním pokání v životě člověka, ale zároveň znaméním jeho víry ve Spasitele Ježíše Krista. Že jde o křest širšího významu, vidíme v 19. kapitole Skutků: *Pavel řekl: „Jakým křtem jste tedy byli pokřtěni?“ Oni řekli: „Křtem Janovým.“ Tu jim Pavel prohlásil: „Jan křtil ty, kteří se odvrátili od svých hříchů, a vybízel lid, aby uvěřili v toho, který přijde po něm - v Ježíše.“ Když to uslyšeli, dali se pokřtít ve jméno Pána Ježíše. (verše 3-5)* □ Apoštol Pavel se v Efezu setkal s učedníky, kteří byli pokřtěni pouze Janovým křtem. Když to Pavel zjistil, vedl je ke křtu ve jméno Ježíše Krista. Je tedy zřejmé, že Pavel nepovažoval křest za formální krok, kde by hlavní roli hrála pouze víra v Boha. Příkládal křtu zcela jasný a konkrétní význam - viditelné vyjádření odevzdání života Ježíši Kristu.

Přesto můžeme trvat na otázce: Proč křest? Proč mám svoji víru v Pána Ježíše veřejně dokládat ponořením se do vody? Odpovědí může být více, uvedu ty, které jsou mi nejbližší.

První - Pro všechny, kteří v křesťanství nemají rádi předem ustanovenou formu, mám dobrou zprávu. Ježíš nám přikázal jen dva obřady, u kterých je jasně stanoveno, jak mají být vykonávány. Je to křest ve vodě a Večeře Páně.

Druhá - Chci uspokojit i ty, kteří si žádají „logické“ vysvětlení. Z Písma poznáváme Boha jako Boha smlouvy. Vždy, než vstoupil s člověkem do důvěrného vztahu, uzavřel s ním smlouvu. Tak tomu bylo v případě Abrahama i Mojžíše. Byl to vždy jasný a vědomý krok obou zúčastněných stran, který byl nějakým způsobem vyjádřený a dokladovaný.

Důležitost takového formálního a jasně definovaného kroku můžeme vidět na manželství. Pokud jsou manželé právoplatně oddáni (zákonem k tomu zmocněnou osobou za přítomnosti svědků), může Bůh jejich svazku maximálně požehnat. Pokud však dvojice spolu začne žít na hromádce, bez sňatku, dopadá na ně zákonitě Boží prokletí z důvodu hříchu smilstva. Takoví lidé říkají: „O co jde? Vždyť oddací list je jen papír!“ Mají pravdu. Ale tento „papír“ je pro Boha důvodem pro činění rozdílu v podobě požehnání či prokletí.

Stejně tak se Bůh rozhodl vyžadovat po nás jasné potvrzení smlouvy, kterou jsme s ním uzavřeli, i když to mnozí mohou nazvat „jen namočením se ve vodě“. I v tomto případě může jít o rozdíl mezi životem a smrtí. *Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. (Mk 16,16)* □ Můžeme takto křest obrazně přirovnat k oddacímu listu. Zdánlivě to je pouze formální krok, ale s obrovským významem.

Třetí - Konečně můžeme dát odpověď, která je univerzálním zdůvodněním pro všechny kroky našeho křesťanského života. Dal ji sám Ježíš Janu Křtiteli, který se zdráhal ho pokřtít. *Mt 3, 13-15: Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Ale on mu bránil a říkal: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?“ Ježíš mu odpověděl: „Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá.“ Tu mu již Jan nebránil.*

Jakým způsobem máme být pokřtěni?

I zde nám Bible dává jasný návod. Slovo křest je odvozeno od řeckého slova „baptizein“, které znamená „potopit, zničit“. A opravdu, křest takto probíhal. Jan Křtitel křtil v Jordánu, etiopský dvořan byl pokřtěn od Filipa v místě, kde byl dostatek vody. *Sk 8,36-38: Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil.*

Archeologové nám dokládají, že v prvotních křesťanských chrámech byla stavěna baptisteria, tedy bazény ke křtu ponořením a ne křtitelnicí k polítku dítěte.

Kdo má být pokřtěn?

I zde je odpověď Písma jasná: Ten, kdo uvěří. *Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. (Mk 16,16)* □ Uvěřit může jak odrůstající dítě, tak dospělý člověk. V žádném případě však to nemůže být novorozeně.

Některé církve namítají, že dům Kornéliův nechal apoštol Petr pokřtít celý, v čemž musela být jistě zahrnuta i novorozenata. Pozorný čtenář však zjistí, že ve vodě byli pokřtěni ti, kteří poslouchali svědectví, na základě Petrova kázání byli pokřtěni Duchem svatým a mluvili v jazycích (viz Skutky, 10. kapitola). I samotné křesťanské dějiny nám dokládají, že v prvních dvou stoletích po Kristu nebyla novorozenata křtěna. Tato odchylka od Písma se spolu s dalšími objevila až v následných staletích.

Kdo má křtít?

Písmo o tom konkrétně nemluví, ale zkušenost nám ukazuje, že na tomto duchovně velice závažném kroku by se měli podílet zkušení a ve víře upevnění bratři sboru - nejčastěji pastor či starší.

Kdy máme být křtěni?

Některé církve či sbory odkládají křest na dobu, kdy je křesťan vyučen a jeho život nese viditelné ovoce Ducha svatého. Jakkoliv je z lidského hlediska takovýto přístup moudrý, je v rozporu s praxí prvotní církve. Pokud čteme v Novém zákoně místa, kde je popisován křest ve vodě, zjistíme, že proběhl většinou spíše hodiny než dny poté, co lidé uvěřili a vydali svůj život Ježíši Kristu.

Co se ještě dozvídáme z Písma o křtu?

Nový zákon přirovnává křest k záchraně Noeho rodiny v arše či přechodu Izraelitů přes moře při záchraně před faraónovým vojskem. Ukazuje nám, že křest je skutečným přechodem ze smrti do života. *V něm jste obřezáni obřízkou, která není udělána lidskou rukou; obřízka Kristova je odložením celého nevykoupěného těla. S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšeni vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých. (Kol 2,11-12)* □ Jde tedy o více než odevzdání života, je to vyjádření ochoty zemřít starému životu, pohřbít jej ve vodě a touhy povstat díky milosti k životu novému. Křest je pohřeb starého stvoření. Jestliže byl Kristus ochoten zemřít pro mne, jsem ochoten zemřít pro něj, abych už nežil já, ale on ve mně.

Je křest ve vodě nutný ke spáse?

Jak jsme si v předchozích lekcích vysvětlili, k tomu, aby nás Bůh přijal, potřebujeme skutečné minimum. To jsme si ukázali na příkladu lotra umírajícího na kříži, litoval svých hříchů, uvěřil v Ježíše Krista jako Spasitele a dal mu svůj život do rukou v jasném vyznání.

Dále jsem si však řekli, že poté, co uvěříme, naše spasení stojí na poslušnosti Božímu slovu. A křest je velice důležitý a významný krok, který po nás Bůh vyžaduje. Jeho význam dokladuje již samotný verš Mk 16,16, který je již výše dvakrát citován. Proto nelze význam křtu pro naši spásu podceňovat a je dobré podle příkladu Písma se nechat pokřtít co nejdříve po odevzdání života Ježíši Kristu.

Dávání desátků, darů a almužen

Další částí této lekce je náš vztah k penězům a majetku. Mnozí křesťané toto téma považují za „neduchovní“ a neradi se jím zabývají. Ne tak Bůh. Jeho Slovo k těmto tématům hovoří velice často, obsírně a konkrétně. Naše zacházení s majetkem, penězi odráží totiž velice jasně také náš duchovní stav. Bible jasně říká, že naše láska k Bohu a bližním se odráží jasně i v této oblasti. Vyplatí se tedy Písmo studovat také s tímto zaměřením a podřídit Božím příkazům a radám i tuto oblast života, abychom skrze ni mohli být požehnáni my i naše okolí. Aby Bůh mohl být i v této oblasti našeho života vyvýšen.

Časté pojetí je: „na svůj dům jsem si našetřil, postavení a plat v zaměstnání získal tvrdou prací a tedy tyto věci jsou moje“. Bohu patří mé modlitby, chvály a další záležitosti méně hmotné. Nic nemůže být vzdálenější pravdě nežli toto. Bůh nám jasně ukazuje, že naše zdraví, schopnosti, myšlenky - to vše jsou dary od něj a tedy i z nich odvozený případný úspěch či neúspěch v materiální oblasti našeho života. Proto je dobré i toto vše Bohu vydat a spolupracovat s ním podle jeho pokynů a řádu.

Desátky

Izraelský národ měl podle Božích pokynů odevzdávat desetinu svých základních příjmů Bohu ne proto, aby Boha obdarovali, ale proto, aby mu dali, co mu právem patří a neokrádali jej. *Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: „Jak tě okrádáme?“ Na desátcích a na obětech pozdvihování. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod! Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnání? A bude po nedostatku. (Mal 3,8-10)*

Někteří křesťané považují toto ustanovení za věc starozákonní, platnou jen pro izraelský národ. Mýlí se. Desátky dávali již Boží mužové před Mojžíšovým zákonem, jde o ustanovení nadčasové, stejně jako zákaz vraždy či ustanovení manželství. Ostatně Ježíš říká, že nepřišel zákon zrušit ale naplnit. *Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. Amen, pravím vám, : Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by však zachovával a učil, bude v království nebeském vyhlášen velkým. Neboť pravím vám: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského. (Mt 5,17-20)*

Z tohoto oddílu se zároveň dozvídáme, že naše úsilí o plnění Božích příkazů má přesahovat praxi farizeů, abychom došli do Božího království. Z Písma víme, že zákoníci a farizeové byli velmi důslední v dávání desátků. Buďme tedy i v této oblasti poslušni Božích příkazů a neokrádejme ho. Dejme mu to, co mu patří, tedy desetinu ze svých příjmů.

K čemu slouží desátky a komu je máme dávat? Z Písma se dozvídáme, že slouží především k obživě služebníků, kteří pracují pro Boha „na plný úvazek“. V menší míře byly používány k tomu, co bychom dnes nazvali sociální prací - podpoře vdov, sirotků, exulantů.

Komu máme desátky dávat? V době starozákonní byly desátky přinášeny do chrámu kněžím, v době novozákonní k „nohám apoštolů“, tedy vedení církve či sboru. *Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi, neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je, a peníze, které utřžili, skládali apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval. (Sk 4,34-35)*

Mám dávat desátky z hrubého či čistého příjmu? Mám dávat desátky jen ze svého platu či i z jiných příjmů? Dobrou odpověď nalézáme v 2Kor 9,6: *Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet.*

Nestanovujme si spousty pravidel, tak jako zákoníci a farizeové, ale buďme ve svém jednání svobodní, ptejme se Ducha svatého a nechejme se jím v jednotlivostech vést. Bůh nám ale ukazuje jasný princip: Budeš-li štědrý, bude také on štědrý k tobě.

Dary

Ve výše citovaném oddíle z Malachiáše se hovoří nejen o desátcích, ale také o „obětech“ a darech. Když dám Bohu desátek, nebyl jsem štědrý. Pouze jsem Boha neokradl. Dávám-li více než desátek, projevuji svoji štědrost k Božímu dílu. Takový krok může být klidně veřejný. Ježíš se díval, jak lidé dávají dary do chrámové pokladnice. Nikdo se za to nestyděl.

Dávejme do sbírek, které se pořádají v církvi, dávejme potřebným kolem sebe. Moudře a zodpovědně investujme majetek, který nám Bůh svěřuje.

Almužny

Jich se Písmo dotýká, když říká „*Ale když ty dáváš almužnu, ať nepozná tvá levice, co činí tvá pravice, aby tvá almužna zůstala skrytá.*” (Mt 6,3-4) Almužna je věc či peníze, které nepotřebuji. Jsou pro mne takzvaně nadbytečné. Jejich darování by ,pokud možno, nemělo být veřejné. Zde je namístě zdůraznit, že toto Boží slovo se vztahuje skutečně jen na almužny, nikoliv na desátky či dary. Jejich dávání bylo vždy věcí veřejnou.

Co říci k dávání na závěr? Dr. Sosa řekl věc, která mne velmi oslovila: Můžete se s lidmi dohadovat, zda je dávání desátků biblické, či nikoliv. Můžete citovat spousty veršů, ale k čemu to je? Je přece důležité, co naplňuje naše srdce. Soběstřednost je nikdy nenaplní. Štědrost ano.